

Folkhälsoplan

Bergs kommun

Augusti 2006 – December 2010

2006-05-21

Innehållsförteckning

Förord 3

Inledning 4

Övergripande vision för Bergs kommun 5

Målområde - Delaktighet och inflytande 6

Målområde - Trygga och goda uppväxtvillkor 7

Målområde - Ökad hälsa i arbetslivet 8

Utförande 9

Organisering 9

Handlingsplan 10

Uppföljning 10

Förord

Det är både med glädje och viss stolthet vi presenterar en folkhälsoplan för Bergs kommun.

Folkhälsa är ett positivt värdeladdat ord som förenar vår syn på det goda i folkhälsoarbetet. Det övergripande nationella folkhälsomålet är jämlikhet i hälsa. Därutöver finns ytterligare elva målområden.

Bergs kommun har inledningsvis, utifrån ett helhetsperspektiv, valt att inrikta sig på tre målområden under perioden 2006-2010.

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Ökad hälsa i arbetslivet

Vårt syfte med folkhälsoplanen är att :

Sprida ett hälsofrämjande synsätt

Ha gemensamma mål att sträva emot

Få aktörer att se det folkhälsoarbete de redan bedriver

Skapa rutiner för folkhälsoarbete

Öka förutsättningar för samverkan

Folkhälsoplanen är vårt instrument att stärka folkhälsoarbetet i vår kommun. Ett av våra goda kännetecken är det stora antal föreningar, som spänner från idrott till kulturföreningar och som aktiverar samt stimulerar livet i kommunen.

Delaktighet och samverkan mellan kommunen och alla föreningar är av stor betydelse för att vi skall lyckas med vårt folkhälsoarbete.

Låt oss alla hjälpas åt att förbättra folkhälsan i vår kommun, så att människor förknippar Bergs kommun med livskvalité i alla dess former.

Arbetet med planen har pågått under en tid och många olika personer samt organisationer har haft möjlighet att påverka utformningen av planen. Vi vill rikta ett stort tack till alla som på olika sätt varit med och utformat planen.

Vi vill också tacka folkhälsogruppen vars arbete ligger till grund för denna folkhälsoplan, som har bestått av: Ida Johansson ansvarig tjänsteman, Sune Johansson, Knut Östman, Karl-Axel Nordin och Kajsa Kårwik samt utsedda förtroendevalda Kent Karlsson, Pierre Gunnarsson, Marita Oja, Mikael Abramsson, Anna-Carin Söder, Moa Andersson.

Monica Hallquist
Kommunalråd

Matz Larsson
kommunchef

Inledning

I Bergs kommun finns ett stort antal människor som levt ett långt liv. Kulturlivet är rikt med sång, musik, teater och revyspel och föreningslivet är utbrett. Bergs kommun kännetecknas av närheten till fjäll och natur med ett aktivt friluftsliv innehållande bland annat skidåkning, jakt och fiske. Skogen och jorden ger också arbetstillfällen. Det finns många småföretagare men även en del större företag. Beskrivningen visar på att det finns tillgångar i Bergs kommun som kan bidra till en välmående befolkning med en god hälsa.

En god hälsa innebär bland annat att känna livsglädje, ha framtidstro, ha förmåga att hantera vardagens krav, ha en meningsfull sysselsättning, känna sig trygg och ha bra relationer till medmänniskor. Med folkhälsa menas det allmänna hälsotillståndet i en befolkning, exempelvis hälsan hos invånarna i Bergs kommun. Medan ansvaret för individens hälsa är ett samspel mellan individ och samhället är folkhälsa i högre grad ett ansvar för samhället, politiska församlingar och myndigheter.

Folkhälsoarbete handlar om att utifrån mönster i befolknings hälsotillstånd, systematiskt och målinriktat förändra strukturer i samhället för att få hälsan så jämlik som möjligt. Det innebär att arbeta hälsofrämjande genom att exempelvis stödja och utveckla kultur, fritid och föreningsliv, stärka föräldraskapet samt skapa och bevara arbetstillfällen. Det gäller också att förebygga sjukdomar bland annat genom att påverka livsstil och lära ut egenvård, göra hälsokontroller och förebygga olyckor.

Det övergripande nationella folkhälsomålet är jämlikhet i hälsa, därtill finns elva målområden. Förutom jämlik hälsa, har Bergs kommun utifrån ett helhetsperspektiv, valt att i första skedet inrikta sig på tre målområden.

Bergs kommuns prioriterade målområden är:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Ökad hälsa i arbetslivet

Dessa målområden ska i sin tur inkludera livsstilsfaktorer såsom kost, motion och alkoholvanor. Livsstilsförändringar ska ses i ljuset av människors totala livssituation.

De elva nationella målområdena:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomisk och social trygghet
3. Trygga och goda uppväxtvillkor
4. Ökad hälsa i arbetslivet
5. Sunda och säkra miljöer och produkter
6. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Gott skydd mot smittspridning
8. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
9. Ökad fysisk aktivitet
10. Goda matvanor och säkra livsmedel
11. Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

Syfte med en folkhälsoplan för Bergs kommuns medborgare är att:

- Sprida ett hälsofrämjande synsätt
- Ha gemensamma mål att sträva emot
- Få aktörer att se det folkhälsoarbete de redan bedriver
- Skapa rutiner för folkhälsoarbete
- Öka förutsättningar för samverkan

Övergripande vision för Bergs kommun

”Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen” är det övergripande målet i regeringens proposition om Mål för folkhälsan. Det betyder att alla människor – oavsett ålder, kön, klasstillhörighet, etnisk och kulturell bakgrund, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra egenskaper - ska ha en möjlighet att må så bra som varje individ skulle kunna göra.

BERGS VISION

Att skapa förutsättningar för en god hälsa och en positiv livsmiljö på lika villkor för alla i Bergs kommun.

Folkhälsoplanen omfattar alla som bor och verkar i Bergs kommun, utan några undantag, där utgångspunkten är alla människors lika värde. Alla människor har inneboende resurser, varför befolkningen tillsammans skapar en kraftfull mångfald. Det gäller därför att skapa ett gott samhälle där varje individ tillvaratas.

Grupper med lägst inflytande behöver lyftas fram och stödjande miljöer skapas, för att minska skillnader i hälsa. Stödjande miljöer innefattar miljöer som skyddar människors hälsa och möjliggör att de utvecklar sina förmågor, till självförtroende och hälsa. Stödjande miljö omfattar samhället där människor lever, inklusive hem och arbete.

Målområde - Delaktighet och inflytande

LÄNSVISION - Alla invånare i Jämtlands län känner delaktighet i samhällslivet och inflytande över sin egen livssituation.

B E R G S V I S I O N

Alla i Bergs kommun känner delaktighet och har inflytande i samhällslivet och över sin egen livssituation.

M å l

- Självkänslan hos alla individer i Bergs kommun stärks.
- Öka medvetenheten, respekten och förståelsen för människors olikheter och likheter så att alla i Bergs kommun känner sig välkomna och accepterade.
- Öka förutsättningar för social gemenskap, etablering av sociala nätverk och deltagande i samhällslivet i Bergs kommun.
- I Bergs kommun främja människors inflytande över verksamheter i sin vardagsmiljö.
- Allas åsikter tas tillvara och en jämn fördelning av makt och inflytande främjas i Bergs kommun.

Målområde - Trygga och goda uppväxtvillkor

LÄNSVISION - Alla barn och ungdomar i Jämtlands län har en hälsosam start i livet.

BERGS VISION

Alla barn och ungdomar i Bergs kommun känner sig älskade, bekräftade och behövda samt ges förutsättningar för att växa till självständiga individer.

Mål

- I Bergs kommun genomsyrar barnkonventionen alla verksamheter och fungerar i praktiken.
- Alla barn och ungdomar i Bergs kommun har rätt till en trygg, säker och drogfri uppväxtmiljö.
- Skolan som arbetsplats synliggörs i Bergs kommun.
- Förskolan/skolan i Bergs kommun är hälsofrämjande där alla känner delaktighet, inflytande och upplever en känsla av sammanhang i verksamheten.
- Bra kostvanor, en god matkultur och daglig fysisk aktivitet i förskolan och skolan främjas i Bergs kommun.

Målområde - Ökad hälsa i arbetslivet

LÄNSVISION - Arbetsplatserna i Jämtlands län har ett långsiktigt hälsotänkande där arbetsgivaren lägger stor vikt vid personalens välbefinnande.

BERGS VISION

Arbetsplatserna i Bergs kommun är hälsofrämjande och har ett långsiktigt hälsotänkande där arbetsgivaren lägger stor vikt vid personalens välbefinnande.

Mål

- Bergs kommun har ett arbetsliv som hälsomässigt ger möjlighet att arbeta ända fram till ålderspensionen genom att det råder ett gott psykosocialt arbetsklimat och en god fysisk arbetsmiljö på alla arbetsplatser.
- En god fritid främjas för att understödja återhämtning och finna en balans mellan arbetsliv och övrig tid, samt ge reell möjlighet att kombinera familj och arbetsliv för både kvinnor och män.
- Alla arbetsplatser i Bergs kommun har fungerande system för uppföljning av hälsa och sjukfrånvaro.
- Alla arbetsplatser i Bergs kommun främjar en god matkultur och positiv inställning till fysisk aktivitet.
- Alla arbetsplatser i Bergs kommun är drogfria.

Utförande

Punkterna anger utförandet i sammanfattad form.

- Samverkan mellan olika aktörer i kommunen
- Inrätta ett folkhälsoråd
- Tillsätta personella resurser för samordning och uppföljning
- Egna handlingsplaner med konkretiserade delmål
- Hälsokonsekvenser beaktas när beslut ska tas
- Långsiktighet

Organisering

Folkhälsoarbete sträcker sig över hela samhället. Efter att varje organisation har funderat över sin roll och medverkan i folkhälsoarbetet gäller det att se varandra som samarbetspartners. Ett öppet samtalsklimat med positiv stämning där kreativa idéer välkomnas underlättar för att ta tillvara på varandras resurser.

Folkhälsoarbete förutsätter delaktighet och gemensamma insatser av flera samhällsaktörer och inom flera politikområden. Tanken är därför att skapa en struktur för folkhälsofrågor som ger förutsättningar för samverkan och bryta olika revirgränser. Strukturen är dynamisk och kan förändras allt eftersom omvärlden gör detsamma.

Kommunstyrelsen och ytterst kommunfullmäktige, är det beslutande organet för det kommunövergripande folkhälsoarbetet.

Folkhälsoråd

Bestående av enskilda folkhälsoaktörer såsom råd, byalag, nätverksgrupper, myndigheter, fackliga organisationer, föreningar, företag, offentlig verksamhet, primärvård, företagshälsovård, trossamfund mfl.

Syfte: att skapa förutsättningar för samverkan och utbyte av tankar.

Uppgift: verkställande, bildar arbetsgrupper

Styrgrupp

Bestående av kommunchef, medicinsk ansvarig sjuksköterska, fritidskonsulent, representant från skolans verksamhetsområde, individ och familjeomsorgen och folkhälsolandläggare eller motsvarande.

Syfte: öka förutsättningarna för genomförande av folkhälsoplanen.

Uppgift: att skapa rutiner för folkhälsoarbete, initiera och synliggöra folkhälsoarbete, samordna och verka för att ta tillvara det lokala folkhälsoarbetet i Bergs kommun samt stödja frivilligrörelsernas initiativ i folkhälsofrågor.

Kommunchef

- ansvarar för att arbete med folkhälsofrågor bedrivs i Bergs kommunala verksamhet
- ansvarar för att samverkan sker med de kommunala bolagen samt med aktörer i referensgruppen vad gäller folkhälsofrågor
- ansvarar för att det två gånger om året till kommunstyrelsen och en gång om året till kommunfullmäktige, sker en avrapportering om det folkhälsoarbete som bedrivs i kommunen

Det är av stor vikt att personella resurser avsätts för folkhälsoarbetet. Folkhälsoarbetet ligger inte på en person utan samverkan måste till. Samverkan löser sig emellertid inte av sig själv utan det behövs någon som kan samordna olika verksamheter och aktörer. Andra uppgifter blir att initiera, driva, kvalitetssäkra, utveckla samt vidmakthålla folkhälsoarbetet och samordna dokumentation av folkhälsoarbete som underlag för avrapportering.

Handlingsplan

Folkhälsoplanen för Bergs kommun gäller hela den geografiska kommunen. Alla aktörer som verkar inom kommunens gränser uppmanas därför att skriva handlingsplaner med egna konkreta mål utifrån folkhälsoplanens mål och/eller i de fall det inte redan är gjort, skriva in i sina egna verksamhetsplaner hur organisationen eller föreningen vill bedriva sitt folkhälsoarbete. Det gäller även att vid planering av sin verksamhet beakta på vilket sätt utsatta grupper med särskilda behov tillgodoses.

När beslut ska tas, framförallt i kommunala organ är det viktigt att tänka på vilka hälso-konsekvenser beslutet får, dels för utsatta grupper men också för Bergs befolkning i stort.

Uppföljning

Uppföljning av verksamhet sker genom att undersöka om egna konkretiserade mål har uppnåtts. I samband med budgetprocessen är det lämpligt att ta reda på vad som har gjorts inom de olika målområdena och för nästkommande år beskriva folkhälsoinsatser i verksamhetsplan och budget.

Långsiktighet är viktigt i folkhälsoarbete. Samverkan, uppbyggnad av nätverk, att samlas kring ömsesidiga mål och få ett gemensamt förhållningssätt kring folkhälsa kräver kontinuitet och tid. Folkhälsoplanen ska i det fortsatta arbetet fungera som inspiration och understödja framtida möjligheter och idéer på aktiviteter och insatser som ligger i linje för att uppfylla de gemensamma målen.